

АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО НОРМУВАННЯ ПРАЦІ НА СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Нормування праці в умовах ринкової економіки є важливим чинником для її успішного функціонування. Соціальні та економічні проблеми, що на даний момент існують в нашій країні та показують сучасний стан розвитку внутрішньої економіки потребують використання всіх резервів трудового потенціалу, що є неможливим без успішного встановлення та використання норм праці.

Нормування праці виконує низку важливих функцій, однією з яких є те, що воно виступає одним із основних елементів організації заробітної плати, яка ґрунтується, зокрема, на необхідності точного визначення міри праці. Причому будучи мірою праці, норми праці одночасно виступають і як міра винагороди за працю [4 с. 59].

Питанням, щодо нормування праці займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як Б. Генкіна, П. Петроченко, А. Гальцова, А. Колот, Н. Таран, С. Гулевський, М. Белопольський, М. Чумаченко, С.Дзюба, О. Єськов, Л. Потемкін, Г. Блажівська, О. Криворучко, А. Колот, М. Чумаченко, С. Дзюба, Г. Семенов, І. Багрова, І. Бабій, С. Дзюба, О. Грیشнова та інші.

Багато з цих вчених схиляються до думки, що нормування праці – це вид діяльності з управління підприємством, спрямований на встановлення оптимальних співвідношень між витратами та результатами праці, а також між чисельністю працівників різних груп та кількістю одиниць обладнання [2, с. 186].

Виникнення і становлення наукової організації та нормування праці пов'язані з епохою швидкого розвитку великого машинного виробництва, яке висунуло потребу в подальшому поділі, спеціалізації та кооперації праці, синхронізації праці на окремих робочих місцях і ділянках виробництва та транспортних потоках. Це обумовило пошук узагальнених наукових підходів до визначення ефективної міри живої праці, раціональної побудови трудового процесу взагалі та наукової організації праці виконавців зокрема, як основи науково обґрунтованого її нормування [1, с. 258].

Одним із перших, хто обґрунтував засади нормування праці є Ф. Гілбрет, який вперше застосував хронометраж.

Так, зокрема, за Ф.Гілбертом, основними функціями нормування праці є:

- планування – норми слугують основою виробничого планування на всіх рівнях організації;
- диференціації заробітної плати – підставою для правильного встановлення заробітної плати працівникам мають бути ретельно обґрунтовані норми;
- організація праці – нормування сприяє виявленню та закріпленню передових умов і методів праці;
- соціальна – нормування сприяє обґрунтованому та справедливому розподілу трудових доходів між працівниками.

Завданнями нормування праці виступає:

- встановлення певного проміжку часу на виконання різних видів робіт та основних завдань;
- встановлення найбільш раціональних та економічних режимів використання устаткування;
- впровадження ефективної праці на основному робочому місці працівника, на якому він працює;
- проведення аналізу ефективного та неефективного використання робочого часу [4, с. 78].

Основний зміст роботи з нормування праці на підприємстві починається з того, що розроблюється спеціальна документація, далі оцінюється стан робочих місць та їх відповідність відносно стандартів, проводиться оцінка персоналу, що дозволяє дізнатися кількісний та якісний його склад, далі за висновками цієї оцінки встановлюються норми праці та розробляються умови для застосування цих норм. Після застосування всіх цих заходів підприємство систематично слідкує за виконанням норм та при необхідності встановлює нові.

До основних недоліків нормування праці, які можуть виникнути на практиці:

- ймовірність зруйнованої нормативно-інформаційної і методичної бази щодо регулювання затрат робочого часу, порядку встановлення та перегляду норм трудових затрат;
  - ймовірність нехтування нормуванням праці, оцінювання його як другорядного механізму господарювання;
  - ймовірність байдужого ставлення керівництва до детального здійснення нормування праці.
- З метою попередження можливих недоліків, слід вдатися до таких заходів:
- удосконалення нормативно-правової бази, котра регулює соціально-трудова відносини;
  - створення системи розроблення й відновлення галузевих нормативів трудових затрат, складовими якої є підсистеми фінансового, організаційного, кадрового забезпечення;
  - удосконалення організації нормування праці;
  - розроблення автоматизованої системи нормування праці;
  - відновлення методичної бази розроблення нормативів із праці;
  - реалізацію заходів з підготовки й підвищення кваліфікації фахівців з нормування праці.

Таким чином на основі вищевикладеного можна стверджувати, що проблеми нормування праці на сучасному етапі організації праці є досить актуальним. Адже з його допомогою можна мінімізувати витрати, в обох випадках це є економічно вигідним для персоналу, а також для компаній які детально проводять нормування праці

Список використаної літератури:

1. Багрова І.В. Нормування праці: Навчальний посібник: Навчальне видання.- К.: ЦНЛ, 2003. – 212 с.
2. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-грудові відносини: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2011. – 390 с.
3. Данюк В.М., Райковська Г.О. Нормування праці: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 380 с.
4. Мамченко В.І, Чорнобривець Л.А. Нормування праці // Збірник систематизованого законодавства. – 2005. – № 5. – 480 с.
5. Чернов В.І., Оленич Є.І. Нормування праці: Навчально-методичний посібник: Навчальне видання. – К.: КНЕУ, 2000. – 148 с.